



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.21.272/2021/4.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Péterfi Vera ügyvéd (cím2)

Az alperes: alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Szepesházi Péter ügyvéd (cím4)

A per tárgya: kapcsolattartás újrászabályozása, szülői felügyelet rendezésének megváltoztatása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.830/2020/20.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Dunakeszi Járásbíróság 14.P.20.300/2017/201., 209.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: a felek) házastársak voltak, házasságukból 2007. október 18-án Sz., 2009. október 31-én L. és 2013. január 11-én N. utónevű gyermekeik születtek. A felek házasság felbontása iránti perben kötött, a bíróság által jóváhagyott egyezsége alapján a három gyermek a felperes nevelésébe és gondozásába került (Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság 11.P.20.690/2013/8-I. végzés).

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletében – többek között – az alperest a két nagyobb gyermekkel a folyamatos kapcsolattartásra minden páros héten szombaton 9 órától vasárnap 17 óráig jogosította fel, az időszakos kapcsolattartás az általános ítélkezési gyakorlatnak felelt meg (Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 11.P.20.690/2013/56. számú ítélet). A N.vel való kapcsolattartást hosszabb időtartamú fokozatosság mellett szabályozta. A másodfokú bíróság a két nagyobb gyermekkel a folyamatos kapcsolattartás kezdő időpontját pénteken legkésőbb 17 órára módosította, N. esetében a folyamatos kapcsolattartást 3 és fél éves korától, az időszakos kapcsolattartást pedig 4 éves korától a testvéreivel azonos módon szabályozta (Fővárosi Törvényszék 50.Pf.632.154/2015/5. számú ítélet).

[3] A felek között a kapcsolattartással összefüggésben már az alperes elköltözésétől kezdődően viták alakultak ki, ennek ellenére az alperes a két idősebb gyermekkel 2013 őszétől rendszeresen tudott találkozni.

[4] A kapcsolattartási konfliktus a legkisebb gyermek miatt éleződött ki, akinek a tejfehérje érzékenységet 2016 évtől kezdődően vizsgálták. Először szigorú tejmentes ételmezést írtak elő és 2016 szeptemberében a szakorvos a tejmentes diéta további folytatását javasolta. 2017 májusában a S. Egyetem II. számú Gy. Klinikáján kettős, un. vak allergén provokációt végeztek el. A vizsgálat eredménye alapján a tehéntej fehérje allergia fennállását nem lehetett megállapítani és a tej bevezetését javasolták, amit a felperes meg is kezdett. A felperes a gyermeket elvitte a B. kórházba is, ahol a 2017. augusztus 8-án kiadott diagnózis szerint a klinikum enyhe tejallergia mellett szólt és javasolták, hogy a közösségben tejmentes

diétát tartson, ugyanakkor otthon kevés tejterméket kaphat. A szakorvos a szakvéleményét 2018. január 3-án fenntartotta, majd 2018. április 20-án megállapította, hogy a tejfehérje allergia klinikailag nem igazolódott és javasolta a tejterhelés folytatását, illetve fehérje tartalmú tejtermék fogyasztását. A B. kórházban 2018. május 18-án kiállított ambuláns lap szerint a gyermek tünetei összességében a tejallergiának megfelelnek, de azt sem laborvizsgálattal, sem teszttel nem lehetett alátámasztani. Ennek alapján N. tejmentes diétát folytatott, amit a nyári tejterhelést követően folytatni kellett (2019. július 17-én kelt ambuláns lap).

[5] A felperes a gyermek tejallergiájára hivatkozással a jogerős ítélet szerint meghatározott kezdő időponttól, a gyermek három és fél éves korától a kapcsolattartást akadályozta, majd 2016 októberétől 2019. év elejéig egyáltalán nem tette lehetővé. Azzal érvelt, hogy az alperes a kapcsolattartásokon nem figyel oda a gyermek tejmentes étkezésére, a tejtermékek fogyasztásával veszélyezteti a gyermeket.

[6] 2017-től kezdődően N. kapcsolattartásával összefüggésben 16 gyámhivatali eljárás indult, a Budapest Főváros Kormányhivatal B.. Hivatala N.t védelembe vette (...., illetve számú határozatok).

[7] A felperes feljelentései alapján az alperessel szemben több büntetőeljárás indult. A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság az alperest a könnyű testi sértés vétsége; továbbá a rágalmozás vétsége miatt emelt vád alól felmentette (6.B.XV.456/2015/7. számú és 5.B.554/2017/10. számú ítéletek). A Pest Megyei Rendőrkapitányság a felperes feljelentése alapján indult eljárásban – amely szerint az alperes a nevelt lányát szexuálisan bántalmazta – a nyomozást megszüntette (13.000/697/2019.bü. számú határozat).

[8] A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 2020. május 8-án jogerőre emelkedett 5.B.154/2020/3. számú végzésével kapcsolattartás akadályoztatásának vétsége miatt a felperes büntetőjogi felelősségét megállapította és egy év próbára bocsátotta.

[9] 2019-től kezdődően a felperes N. számára is biztosította az elvitellel megvalósuló kapcsolattartást, bár többször előfordult, hogy nem engedte el: így 2019 nyarán az időszakos kapcsolattartásra vagy 2020 tavaszán két és fél hónapig a gyermek betegségére, járványra vagy saját félelmeire hivatkozva.

[10] A felperes a gyermekek iskolai ügyeiben és egészségügyi ellátásában nem tett teljeskörűen eleget a tájékoztatási kötelezettségének, az alperes kifejezett és többszöri kérése ellenére sem küldte meg N. összes orvosi leletét.

[11] A felperes a felek közös tulajdonában álló családi házas ingatlanban él. Munkaviszonyát 2016 novemberében közös megegyezéssel megszüntette, jelenleg főállású anyja, családi pótlékban és gyermeknevelési támogatásban részesül. A gyermekek számára az iskolai étkezés ingyenes, a felperes ruha és élelmiszer adományokat kap a Nagycsaládosok Egyesületétől, illetve az önkormányzattól lehetőség szerint igényel rendszeres vagy alkalmi támogatásokat. Az alperes a gyermekek tartásához rendszeresen hozzájárul, a felperes alkalmanként szülői segítségre szorul.

[12] Az alperes a felperes testvérének volt házastársával élettársi kapcsolatot létesített és élettársa ingatlanában él. Az alperes élettársának két gyermeke van, akiket közös háztartásban nevelnek. Az öt unokatestvér a kapcsolattartások alatti hétvégéket együtt tölti.

[13] Az alperes üzletrész tulajdonos egy kft.-ben, 2017. november 11-től egy gazdasági társaság alkalmazásában áll, a felek közös tulajdonát képező másik budapesti ingatlant bérbe adja. A korábbi házasságából származó nagykorú gyermeke után gyermektartásdíjat fizet.

[14] A felek közös gyermekei közül Sz. 2019. november 17-től az alperes háztartásában él. L. általános iskolás, magatartása példás, tanulmányi eredménye kitűnő. N. 2020 őszétől iskolás, életkorának megfelelő fejlettségű. Az iskolával, korábban az óvodával a felperes tartotta a kapcsolatot, az alperes nem érdeklődött a nevelési-oktatási intézményekben.

[15] Budapest Főváros Kormányhivatalának a felperes felügyelt kapcsolattartás elrendelése iránti kérelmére indult eljárást hatáskör hiányában megszüntető és a N. kapcsolattartásának pótlását elrendelő határozatai ellen indult peres eljárásban a Fővárosi Törvényszék 8.K.702.242/2020/10. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, a felülvizsgálati kérelmet a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.38.020/2020/5. számú végzésével befogadta.

[16] A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2020. december 3. napján hozott 51.Pkf.636.463/2020/3. számú végzésével a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 21.Pk.50.164/2020/8. számú végzését megváltoztatta és elrendelte a L. és N. utónevű gyermekekkel elmaradt folyamatos kapcsolattartás pótlását.

A kereseti kérelem és az alperes viszontkeresete

[17] A felperes többször módosított keresetében a gyermektartásdíj mértékének felemelése mellett a kapcsolattartás szabályozásának megváltoztatását kérte. A lényeges körülményváltozást arra alapította, hogy az alperes a gyermekeket elhanyagolja, egészségüket veszélyezteti, mert nem figyel oda a táplálkozásukra és a szükséges mennyiségű folyadékbevitelre. A gyermekek az alperesnél rendszeresen megbetegednek vagy betegségük súlyosbodik. Késő éjszaka fekszenek le, nem tanul velük, az élettársa lakása az öt gyermek együtt alvásához nem megfelelő. A folyamatos kapcsolattartás kezdetének szombat reggelre módosítását az indokolja, hogy pénteken a gyermekek zeneórákon, sportfoglalkozásokon vesznek részt, számos iskolai program van, amelyen eddig az alperes hozzájárulása hiányában nem tudtak részt venni. A páros hétről páratlan hétre való áttételt pedig azzal indokolta, hogy ebben az időpontban az alperes élettársának gyermekei az édesapjuknál vannak, így a három gyermek az alperessel tud együtt lenni. A nyári kétszer kéthetes kapcsolattartás is problémákat okozott, mert a gyermekek minden esetben megbetegedtek.

[18] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A felperes vádaskodó, elidegenítő, a gyermekeket az alperes ellen nevelő magatartása a házasságuk felbontása óta egyre erősödött. A gyámhivatalnál számtalan alaptalan eljárást indított ellene, a rendőrségen és a bíróságon büntetőeljárásokat kezdeményezett. Visszautasította a veszélyeztető vagy

elhanyagolt körülményekre vonatkozó állításokat. A kapcsolattartási szabályokat betartja és a telefonos kapcsolattartással is rendszeresen él.

[19] Az alperes viszontkeresetében azt kérte, hogy a bíróság az egyezséget megváltoztatva mindhárom gyermek szülői felügyeletének gyakorlására őt jogosítsa fel. Viszontkeresetének indokolásául előadta: a felperes a legkisebb gyermekkel ötven alkalommal akadályozta a kapcsolattartást, amelyből az utolsó huszonöt alkalom folytatólagos, vagyis 2016. október 22. óta nem látta a gyermeket. A tejallergiára hivatkozással akadályozta a gyermek elvitelét, de az orvosi iratokat nem mutatta meg, nem tájékoztatta a vizsgálatokról. A gyermekeket feleslegesen állandóan orvoshoz viszi és fájdalmas vizsgálatoknak veti őket alá. Betegségtudatot alakított ki náluk: a gyermekek már elhiszik, hogy betegek és a felperes viselkedésének mintájára a betegségeket felnagyítják, dramatizálják.

[20] A felperes folyamatosan ellene neveli, manipulálja a gyermekeket. Ez a legkisebb gyermeknél a legsikeresebb, akit azzal riogat, hogy az anyai nagyszülőknél kell őt elrejtteni, nehogy erőszakkal elvigye. A felperes a kapcsolattartásokra a gyermekek okiratait nem adja át, ezért nem tud velük külföldre utazni és nem tesz eleget a tájékoztatási kötelezettségének. A felperes évek óta tartó, alperes ellen nevelő magatartása, labilis pszichés állapota, betegségközpontúsága, illetve a kapcsolattartások folyamatos akadályozása, a másik fél bűncselekményekkel való vádolása miatt a gyermekek megfelelő testi, lelki, érzelmi, erkölcsi fejlődése nem biztosított. A jelenlegi helyzet hosszútávú fenntartásával a gyermekek személyisége torzul. Az alperes kérte a felperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás szabályozását és a felperes gyermektartásdíj megfizetésére való kötelezését.

[21] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Az egyezség megkötése óta nem következett be olyan lényeges körülményváltozás, amely indokolná a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását. A lányokat nem idegeníti el az alperestől, az alperes viselkedése miatt a kapcsolattartáson nem szívesen vesznek részt. Az alperes 2019-től N.vel is folyamatosan találkozik.

Az első- és másodfokú határozat

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletében az egyezség részbeni megváltoztatásával a Sz. utónevű gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az alperest jogosította fel. Ennek megfelelően szabályozta a szülők és a gyermekek közötti kapcsolattartást, továbbá megváltoztatta az alperes által fizetendő gyermektartásdíj mértékét, egyben Sz. után fennálló tartásdíj fizetési kötelezettséget 2019. december 1-től megszüntette. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította.

[23] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:170. § (1) bekezdése alapján a szülői felügyelet gyakorlása megváltoztatásának két együttes törvényi feltétele van: a körülmények lényeges módosulása, továbbá az, hogy ennek következtében a megváltoztatás a gyermekében áll. A bizonyítás kötelezettsége a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint az arra hivatkozó alperest terhelte.

[24] A legidősebb gyermek az alperes háztartásában él, akaratnyilatkozata szerint az alperes nevelését és gondozását igényli. Az alperes ebben a körben a lényeges és a gyermek érdekében álló körülményváltozást bizonyította, a szülői felügyelet gyakorlásánál a gyermek testi, szellemi, erkölcsi fejlődését a gyermek érdekének és kinyilvánított akaratának megfelelően a felperesnél jobban képes biztosítani [Ptk. 4:167. § (2) bekezdés].

[25] A felülvizsgálattal érintett, a két fiatalabb gyermek szülői felügyeletére vonatkozó viszontkereset körében az elsőfokú bíróság kiterjedt bizonyítási eljárást folytatott le. A perbe igazságügyi szakértőt vont be, a szakvéleményt aggálytalannak ítélte és ítélete alapjául elfogadta.

[26] Az egyesített pszichológiai és pszichiátriai szakértői vélemény szerint a felperes nevelési alkalmassága, készsége átlag alatti szintű, elsősorban diszharmonikus, karakteropátiás vonásokkal terhelt, egocentrikus, érzelmileg labilis személyisége miatt. Nem mutatható ki azonban olyan kóros pszichés elváltozás, amely a nevelési alkalmasságát kizárná. Indulatkezelési nehézségei vannak, a gyermekeivel a konfliktusokat nem mindig tudja jól kezelni. A kiskorú gyermekekhez szoros kötődést verbalizál, a gyermekeket az apa és élettársa ellen igyekszik befolyásolni, ami nevelési alkalmasságát jelentősen csökkenti.

[27] Az alperes nevelési képessége, készsége diszharmonikus személyisége miatt az átlagon belül gyengébb, az átlagővezet alsó tartományába tartozik. Intrapszichés feszültség, agresszív töltet, de egyben szorongás is jellemzi, karakteropátiás vonásai vannak, azonban önszabályozási erőfeszítés, illetve elaborációs készség is kimutatható, amely segíti feszültségei kezelésében és javítja gyermeknevelési képességét. A szakvélemény alapján képes a gyermekek érdekeit saját érdeke elé helyezni és a gyermekeket racionális érveléssel próbálja nevelni. Felelősségtudta az átlagon belül magasabb fokú, de felelősségvárító magatartás is jellemzi. A gyermekekhez szoros az érzelmi kötődése. Élettársának nevelési alkalmassága átlagos szintű, érzelmi melegség nyújtására kevésbé képes, de felelősségtudata jó.

[28] A szakvélemény szerint L. mindkét szülőjéhez kötődik, kötődése az anya iránt erősebb és egyértelműen anyai befolyás alatt álló gyermek képét mutatja. N. esetében erős anyai kötődés mutatható ki, amelynek az az oka, hogy a gyermek kezdettől fogva kizárólagos anyai gondozásban van. A vizsgálatok erős apa kötődést is felszínre hoztak, ezt azonban a gyermek az anya apa elleni befolyásolása miatt legátolja.

[29] A gyermekeket nem érték az alperes személyiségére, nevelési hibáira visszavezethető káros hatások. A felperes részéről megmutatkozó overprotektív, az alperes és élettársa ellen befolyásolni törekvő attitűd, illetve ezen túlmenően a két szülő közötti ellenséges, konfliktusos viszony káros a gyermekekre. Az alperes részéről a felperes ellen olyan markáns befolyásolási törekvés nem mutatható ki, amely a felperes részéről az alperessel szemben egyértelműen fennáll, ez pedig kedvezőbb a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődése szempontjából. A szakvélemény összességében úgy foglalt állást, hogy a gyermekek egészséges értelmi, érzelmi fejlődését szakértői szempontból az alperes képes jobban biztosítani.

[30] A szakvélemény megállapításait – különösen a felperes erős befolyásolását – az alperes ellen kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt indult büntetőügyben beszerzett, M. Cs. igazságügyi pszichológus szakértő által készített szakvélemény; továbbá a Budapest Főváros Kormányhivatala által beszerzett, H. A. igazságügyi klinikai, mentálhigiéniai felnőtt és gyermek szakpszichológus szakvéleménye is alátámasztotta. Az utóbbi szakértői vélemény szerint a két nagyobb gyermek pszichés állapota nem tekinthető kielégítőnek, a gyermekek pszichés megsegítése indokolt. A felperes csak saját nézőpontját ismeri, éles beállítottságú, fokozott dependencia igényű, kötődési kapcsolatait nárcizmusa és fokozott szubjektivitása terheli, kapcsolati működésében betegesen felfokozott ragaszkodás mutatkozik. A szakvélemény ezzel szemben az alperes befolyásolási törekvését nem mutatta ki. A 2018. január 31-én készített szakvélemény rámutatott arra, hogy a felperes jelenlegi pszichés állapota jelenthet súlyosan veszélyeztető tényezőt a gyermekekre, a kislány a tejallergiája nem ok az apai kapcsolattartástól való elmaradásra. A szakvélemény megerősítette, hogy N. az édesanyjához kötődik elsődlegesen, a felperesnél pedig kimutatható az ellennevelő magatartás, törekvés az elidegenítésre, hajlamos a szimbiotikus kapcsolat fenntartásra, amely akadályozza a gyermekek egészséges leválását. A felperes javára értékelendő, hogy a gyermekek alapvető, mindennapi gondozását megfelelően ellátta és ellátja, az iskolával a kapcsolatot tartja.

[31] Az elsőfokú bíróság a L. és N. utónevű gyermekekkel kapcsolatos körülményváltozásokat és gyermeki érdeket külön-külön vizsgálta és a két törvényi feltétel együttes fennállását mindkét gyermeknél bizonyítatlannak ítélte.

[32] A peradatok alapján a kapcsolattartások legnagyobb részben a felperesnek felróható okból maradtak el. Ez a tény N.nél értékelendő hangsúlyosan, mivel maga az alperes sem állította, hogy a felperes a kapcsolattartást L.-val huzamosabb ideig vagy rendszeresen nem biztosította. A csatolt határozatok döntően a N.vel elmaradt kapcsolattartásokról rendelkeztek és a büntetőítélet is ezen alapult.

[33] L. esetében tehát nem tárható fel olyan körülményváltozás, amely a szülői felügyelet megváltoztatását indokolja. A gyermek a felpereshez jobban kötődik, kapcsolattartását csak néhány alkalommal akadályozta meg és a túlféltő magatartás sem súlyos mértékű.

[34] N. esetében viszont lényeges körülményváltozás, hogy a felperes több mint két évig akadályozta a gyermek és az alperes kapcsolattartását, az alperest a gyermek egészségügyi vizsgálatairól nem tájékoztatta teljeskörűen. Az orvosi dokumentáció alapján N. tejallergiája klinikailag ugyan nem igazolódott, a tejterhelés folytatását írták elő, de a légúti tünetek a tejallergiának megfelelnek. A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Dunakeszi Rendőrkapitányságán kiskorú veszélyeztetése büntettének megalapozott gyanúja miatt az alperes ellen indult büntetőügyben (13.120/1960/18/2016.bü.) 2017. szeptember 4-én készült igazságügyi orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy a laboratóriumi eredmények tejfehérje allergiát nem igazoltak, a gyanúja azonban továbbra is fennáll. A tejtermékek rendszeres fogyasztása tehát az egészségét veszélyeztethetik. A felperes túlféltő (overprotektív) magatartása azonban N.ben – függetlenül a szomatikus problémájától – betegségtudatot eredményezett.

[35] A körülmények lényeges módosulása mellett a másik törvényi feltétel az, hogy ennek következtében a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása a gyermek érdekében álljon. Az elsőfokú bíróság N.nél a második feltételt nem ítélte bizonyítottnak. Tény, hogy a felperes a kapcsolattartást két éven keresztül felróható módon megakadályozta, de értékelni kell azt is, hogy az 2019 januárja óta döntően megvalósul. A gyermek erősen kötődik a felpereshez, aki születése óta neveli és gondozza, megfelelően ellátja. A gyermek érdeke nem indokolja a jelenlegi környezetéből való kiszakítását.

[36] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta és az alperest jogosította fel a L. és N. utónévű gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására is. Kötelezte a felperest a gyermekek nyolc napon belüli kiadására, szabályozta a felperes és a gyermekek közötti kapcsolattartást, továbbá rendelkezett a gyermektartásdíj fizetéséről és annak mértékéről.

[37] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállását a gyámhivatali határozatokkal és a bírósági ítéletekkel kiegészítette (jogerős ítélet 8. és 9. oldal), a kiegészített tényállás alapján a bizonyítékokat újraértékelt.

[38] Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, helyesen rögzítette a felek személyiségjegyeit, gyermeknevelési képességüket, a szakértői véleményeket, a felperes alperessel szemben tanúsított elidegenítő magatartását, N. tekintetében a kapcsolattartás akadályozását. Helyesen utalt arra is, hogy a felperes nem tartja fontosnak az alperest a gyermekek életében és erősíti a gyermekek betegségtudatát. A másodfokú bíróság azonban nem értett egyet azzal a jogkövetkeztetéssel, hogy csak Sz. esetében bizonyított a szülői felügyelet gyakorlása megváltoztatásának kettős törvényi feltétele.

[39] A perben szakvéleményekkel bizonyított a felperesnek a gyermekeket az alperestől elidegenítő magatartása, illetve a gyermekek alperessel szembeni erős befolyásolása (2017. évben M. Cs. szakértő; 2018. januárban H. A. szakértő; 2018 decemberben N. G. A. szakértő; illetve a perben kirendelt szakértő megállapításai). A bíróság által kirendelt szakértő véleménye szerint L. egyértelműen anyai befolyásolás alatt áll, N.nél emellett a vizsgálatok erős apai kötődést is felszínre hoztak. A szakértő szakértői szempontból az alperest tartotta alkalmasabbnak a gyermekek egészséges, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének biztosítására. A N. G. A. által készített szakvélemény szerint Sz. és L. pozitív élményanyaggal rendelkeznek az alperesről. A bíróság által kirendelt szakértő, illetve a N. G. A. által készített szakértői vélemény megerősítette, hogy az alperes megfelelő nevelési képességgel rendelkezik, nála nem mutatkozik törekvés a gyermekek felperes ellen való nevelésére.

[40] A felperes hosszú időn keresztül gátolta N. és az alperes közötti kapcsolattartást, valamennyi gyermek tekintetében az alperessel és élettársával szemben ellennevelő magatartást tanúsított. Megalapozatlanul indított büntetőeljárásokat, így kiskorú veszélyeztetése, valamint az alperes nevelt lányával szembeni szexuális bántalmazás miatt. Az ellennevelő magatartást az alperes részére írt e-mailekből részleteket kiemelve alátámasztottnak ítélte. A felperes terhére értékelendő, hogy elidegenítő magatartásán kívül a gyermekek betegségtudatát is próbálja erősíteni, túlzottan óvja, félti a gyermekeket, ami az

átlagnál magasabb szintű félelmet, betegségtudat kialakítását eredményezi. A felperes N.t a tejallergia miatt tartósan fogyatékosnak minősítette (103. számú beadvány mellékletét képező gyámhivatali határozat). A gyermekek betegségtudatát erősítette azzal a nyilatkozatával is, hogy a gyermekeknek nem csak lúdtalpa, hanem gerincferdülése, büttyök deformitása is van (100. sorszámú beadvány).

[41] A peradatok alapján megállapítható, hogy bár mind a három gyermek kötődik az alpereshez, azt a felperes elidegenítő magatartásával gátolni igyekszik, a gyermekek betegségtudatát erősíti, ami egészséges személyiségfejlődésükre káros hatással van.

[42] A másodfokú bíróság lényeges körülményváltozásnak minősítette, hogy a felperes egyre fokozódó jelleggel igyekszik eltávolítani az alperest a gyermekek életéből, ami nem feltétlenül csak és kizárólag a kapcsolattartás akadályozásával valósulhat meg. Nem képes saját sérelmeit a gyermekek érdeke mögé helyezni, nem látja át annak fontosságát, hogy a különélő szülőnek a gyermekek érdekét szolgáló szerepet szánjon a jövőben. A büntetőeljárások indításával az alperes gyermekek előtti lejáratására törekszik, illetőleg a kapcsolattartások során lelkiismeretfurdalást táplál a gyermekekben. A felperes minden, a gyermekekkel kapcsolatban felmerült problémát az alperes hibájaként közvetít, nem képes az alperes és élettársával szembeni indulatát fékezni a gyermekek előtt.

[43] A felperes terhére értékelendő az is, hogy L.-ra súlyos és hosszú távon káros lelki nyomást gyakorol azzal, hogy a kapcsolattartások során N. étkezését köteles figyelemmel kísérni. A szakértő ezzel szemben az alperesnél a felperessel szemben megnyilvánuló elidegenítési törekvést nem tapasztalt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[44] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítéletet megváltoztatásával az alperes szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatására irányuló viszontkeresetének elutasítását; másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 206. § (1) bekezdés, a 221. §, a Ptk. 4:2. § (1) bekezdés és a 4:170. § (1) bekezdés megsértésére alapította.

[45] A másodfokú bíróság a tényállást iratellenesen egészítette ki. A peradatokat súlyosan egyoldalúan mérlegelte, a bizonyítékokból az alperesre kedvezőbbeket emelte ki, míg terhére a bizonyítékokból kiválogatott, kiragadott körülményeket értékelt. Az ő magatartásának tulajdonított jelentőséget, míg az alperes személyiségének és körülményei értékelésének nem. Az alperes élettársi kapcsolatának a gyermekek szempontjából nagy jelentősége van: nem mindegy kikkel nevelkednek egy családban. Emellett az alperes szavahihetősége is megdőlt, élettársi kapcsolata tényéről ellentmondásosan és élettársától is eltérően nyilatkozott.

[46] Nem felel meg a valóságnak, hogy N. tejmentes diétáját az alperes tartja, mivel ennek ellenkezőjét elismerte. Az egészségügyi ellátással kapcsolatos teljeskörű tájékoztatás hiánya iratellenes: a gyámhatóság aggálymentesen állapította meg, hogy az alperes ismerte a 2016. október 23-i kapcsolattartást megelőző három orvosi lelet tartalmát (BP0502/00092-20/2017.

számú határozat). A jogerős ítélet tényállása a visszavont BP0502/00092-15/2017. számú határozaton alapult.

[47] Az iskolai ügyekről való tájékoztatással összefüggésben a jogerős ítélet semmilyen konkrétumot nem tartalmaz. Az alperes 60 m2 alapterületű ingatlana nyilvánvalóan nem alkalmas öt gyermek nevelésére, a bíróság mégis ezt a megállapítást tette.

[48] A jogerős ítélet iratellenesen tartalmazza, hogy tovább szítja és fenntartani igyekszik a szülők közti viszályt. A perben ilyen adat nem merült fel, M. Cs. szakértő ennek az ellenkezőjét állapította meg. Ugyancsak iratellenesen annak megállapítása, hogy indulatkezelési nehézségekkel küzd, továbbá az is, hogy az alperes képes a gyermekek érdekeit a saját érdekei elé helyezni, a szakvélemény éppen az ellenkezőjét állapította meg.

[49] A másodfokú bíróság a bizonyítékokat erőteljesen kiválogatva egészítette ki a tényállást. Az óvodapedagógiai vélemények alapján az alperes a legkisebb gyermekről sosem érdeklődött, az óvodába nem járt be, illetve az óvodai rendezvényekre a gyermeket nem vitte el. A jogerős ítélet nem tartalmazza az általános iskola pedagógiai véleményéből azt, hogy Sz. az alpereshez költözése óta egyes osztálytársaival gorombán viselkedik. A bíróság a meghallgatott tanúk közül csupán két, az alperes által bejelentett tanú vallomását vette figyelembe, a többi tanúvallomás mellőzését nem indokolta. Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy miért rekesztette ki a bizonyítékok köréből a felperes édesapjának elfogulatlan tanúvallomását, és miért értékelte az alperes élettársának tanúvallomását. Ugyancsak kirekesztette az elsőfokú bíróság a bizonyítékok köréből a F. Családvédelmi Központ által 2018. december 13-án felvett környezettanulmányt (a felülvizsgálati kérelem 6. oldala).

[50] A másodfokú bíróság az egyes bizonyítékokból részelemeket emelt ki, ezzel a bizonyítékokat nem összességében értékelte. A szakvéleményekben megállapították az alperes személyiségének negatív vonásait: H. A. igazságügyi szakértő szerint a gyermekek érzelmi problémáira nehezebben tud ráhangolódni, felelősségvállaló empátiás készsége csekélyebb, nagy indulati töltetet él meg családi dominancia harcokban, az apaszerepében frusztrált. N. G. A. igazságügyi szakértő szerint az alperes szülői felelősségvállalásának mértéke megfelelő, ez viszont ellentétes H. A. szakvéleményével. M. Cs. igazságügyi szakértő pedig megállapította, hogy N. esetében a szülők közötti rossz viszony negatív hatással van a gyermekekre. A felperes kiemelte dr. N. R. igazságügyi szakértő véleményéből az alperes, valamint az élettársa személyiségjellemzését. A szakvélemények egyértelműen alátámasztották az alperes személyiségével kapcsolatban tett tényállításait.

[51] Az elsőfokú bíróság indokolása szerint N. kapcsolattartásának két éven keresztül akadályozása lényeges körülményváltozás. Ezzel szemben nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a másik két gyermek kapcsolattartása zavartalan volt és 2019 őszét követően N.-vel is megvalósult. A másodfokú bíróság lényeges körülményváltozásnak tekintette, hogy egyre fokozódó jelleggel igyekszik az alperest a gyermekek életéből kizárni. Azt viszont nem vizsgálta, hogy a szülők kapcsolatának megromlása folytán a gondozó szülő ténylegesen milyen együttműködésre képes. A felperes hivatkozott egy egyedi bírósági határozatra (Kúria Pfv.II.20.572/2019/9. ítélet), amelyben a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletének időpontjában

már megvalósult kapcsolattartást úgy értékelte, hogy az akadályoztatás miatti lényeges körülményváltozás megszűnt.

[52] Nem értékelték az eljáró bíróságok, hogy a H. A. szakértő által mindkét szülő számára javasolt egyéni pszichoterápián csak ő vett részt. A család és gyermekvédelmi központtal maximálisan együttműködött (BP15/04/1641-31/2016. számú végzés), az alperes viszont nem fogadta el az intézmény által felajánlott segítséget. A pedagógiai, nevelési vélemények mindegyike alátámasztja a gyermekek magas szintű nevelését és gondozását, a H. Óvoda 2020. május 8. napján kiadott részletes pedagógiai véleménye kifejezetten rögzíti, hogy N. környezetében közvetlenül veszélyeztető körülményt nem tapasztaltak.

[53] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által széleskörben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapított tényállásból teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az alperes terhére értékelendő körülményeket: az alperes a gyermekek gondozásából nem vette ki a részét, iskolai rendezvényeken nem vett részt, az osztályfőnökkel nem vette fel a kapcsolatot. A gyermekeket iskolai, óvodai rendezvényekre nem vitte el, N.t veszélyeztette az orvosi utasítás ellenére be nem tartott diétával, a gyermekeket kapcsolattartáskor gyakran másra bízta, szavahihetősége megkérdőjeleződött, bevonta a gyermekeket a peres eljárás részleteibe, erőszakos dominanciára törekvő, öntörvényűsége hajlamos lelki alkata, karakterzavara akadályozza a biztonságos családi élet felépítését.

[54] A fentiek alapján, még ha a törvény által megkövetelt körülményváltozás fenn is áll, a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása nem áll a gyermekek érdekében. A felperes hivatkozott a Kúria Pfv.II.20.572/2019/9. számú határozatára, miszerint a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása nem a nevelő szülővel szemben alkalmazott szankció, hanem utolsó eszköz, ha arra a gyermek érdekében megóvása érdekében az egyéb szempontokkal is összevetve szükség van.

[55] A másodfokú bíróság tévesen arra a szakértői megállapításra hivatkozott, hogy a gyermekek egészséges értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését az alperes jobban képes biztosítani. Annak megítélése szempontjából azonban, hogy a megváltoztatás a gyermekek érdekében áll-e, nem annak van jelentősége, hogy melyikük alkalmasabb a gyermekek nevelésére, hanem annak, hogy a gyermekek apai gondozásba történő áthelyezése milyen következményekkel jár a részükre, márpedig a szülői felügyelet gyakorlását megváltoztató döntés nem áll a gyermekek érdekében. A szakértői vélemény megállapította a gyermekek felpereshez való erős kötődését, az alperes részletezett személyiségjegyeinek értékelése pedig elengedhetetlen lett volna megalapozott döntés meghozatalához. A gyermekek ellennevelésére vonatkozó másodfokú bírósági megállapítás nélkülöz minden alapot és iratellenes.

[56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[57] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].

[58] A jogerős ítélet Sz. szülői felügyeletére vonatkozó rendelkezése ellen a felülvizsgálat kizárt [Pp. 271. § (3) bekezdés c) pont], ebből következően a felülvizsgálati kérelem Sz.-val kapcsolatos érvelésének vizsgálatát a Kúria mellőzte.

[59] A felülvizsgálati eljárás a jogerős ítélet felülvizsgálatára irányul [Pp. 270. § (2) bekezdés]. A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság egyes tanúvallomásokot mellőzött, más tanúvallomásokot értékelt, továbbá azt, hogy lényeges körülményváltozásként értékelte a legkisebb gyermek és az alperes kapcsolattartásának két éven keresztüli akadályoztatását (felülvizsgálati kérelem 6. oldal). A Kúria a felülvizsgálati kérelem erre irányuló hivatkozásait nem vette figyelembe, mert azok nem a jogerős ítélet felülvizsgálatára irányultak.

[60] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan. A Kúria elfogadta a jogerős ítélet jogkövetkeztetését, a kifejtett helyes indokolást nem ismétli meg.

[61] Az eljáró bíróságok helytállóan hangsúlyozták a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránti per fő szempontját, az Alaptörvény 16. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető gyermeki érdeket: a gyermek stabil környezetben, kiegyensúlyozott testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez való jogát.

[62] A Ptk. Negyedik Könyve a családjogi jogviszonyokban általános alapelvként rögzíti a kiskorú gyermek fokozottan védendő érdekét [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés], ami azt jelenti, hogy a teljes eljárást és a bizonyítékokat a gyermek érdeke szempontjából kell vizsgálni. A gyermeki érdek az egyes jogintézményeknél külön is megfogalmazódik, azt a jogalkotó direkt vagy indirekt módon a konkrét normaszövegben is megjeleníti. Az alapelvi szinten általánosan megfogalmazott gyermeki érdek a Ptk. 4:170. § (1) bekezdésében a gyermek érdeke törvényi előírásaként konkretizálódik. A jogszabályhely feltétele miatt az alapelv megsértése önállóan nem állapítható meg.

[63] A szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránti peres eljárásban a bíróságnak először abban kell állást foglalnia, hogy az arra hivatkozó fél – a jelen esetben az alperes – bizonyította -e a Ptk. 4:170. § (1) bekezdésében foglalt konjunktív törvényi feltételek fennállását. Csak az előzményi egyezség vagy ítélet alapjául szolgáló körülmények lényeges módosulásának bizonyítottsága nyitja meg a szülői felügyelet újrarendezésének jogi lehetőségét, feltéve, ha ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. A törvényi feltételek fennállása (jogalap) hiányában a keresetet/viszontkeresetet el kell utasítani.

[64] A megváltoztatás törvényi feltételeinek bizonyítottsága után a bíróság a Ptk. 4:167. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálja, hogy a peradatok szerint melyik szülő képes a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének legkedvezőbb biztosítására. Az anyagi jogi szempontok alapján értékeli a bizonyítékokat, mérlegeli a gyermek érdekét és dönt arról, hogy indokolt-e a rendezett jogi helyzet megváltoztatása vagy azt a bizonyítékok nem alapozzák meg.

[65] A jelen ügyben az eljáró bíróságok a Ptk. 4:170. § (1) bekezdése törvényi feltételei bizonyítottsága körében eltérő álláspontra jutottak. Az elsőfokú bíróság L.-nál a körülmények lényeges változását, N. esetében pedig a gyermeki érdek fennállását ítélte bizonyítatlannak, ezért a jogalap hiánya miatt utasította el a két kisebb gyermek szülői felügyelete gyakorlásának megváltoztatására irányuló viszontkeresetet. Ezzel szemben a másodfokú bíróság mindkét gyermeknél lényeges körülményváltozásként értékelte a felperesnek a gyermekek alperessel szembeni befolyásolását, a kisajátító, ellennevelő magatartását, ami a gyermekek hosszú távú személyiségfejlődésére való káros hatása miatt az érdekükkel szemben áll. Ezzel a másodfokú bíróság megnyitotta a Ptk. 4:167. § (2) bekezdésében foglalt szempontok szerinti értékelés lehetőségét, amelyek eredményeként jutott arra a jogkövetkeztetésre, hogy a szülői felügyelet alperesi gyakorlása biztosítja a két gyermek legkedvezőbb testi, szellemi és erkölcsi fejlődését.

[66] Nem alapos a felperesnek a jogerős ítélet iratellenességére való hivatkozása.

[67] Nem támasztja alá bizonyíték a felperesnek azt az általános állítását, hogy az alperes megtagadja N. tejmentes diétájának a betartását, amelyre a felperes a fellebbezésében is hivatkozott. A Kúria megjegyzi, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem módosította és az elsőfokú ítélet a felperes állításával szemben azt állapította meg, hogy az alperes tartja a tejmentes diétát (elsőfokú ítélet 5. oldal). Az indulatkezelési nehézséget a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleménye tartalmazza (szakértői vélemény 11. oldal). Nem minősül iratellenesnek a teljes körű tájékoztatás hiányának a megállapítása sem. Önmagában az, hogy a felperes egyes dokumentumokat az alperes tudomására hozott, nem jelenti azt, hogy megadta a gyermek egészségi állapotára vonatkozó teljeskörű tájékoztatást. Tévesen állította a felperes azt is, hogy a jogerős ítéletben rögzített tényállás egy visszavont kormányhivatali határozaton alapul, mert a hivatkozott kormányhivatali határozat nem szerepel a tényállás kiegészítésében.

[68] Nem iratellenes az a megállapítás sem, hogy a felperes a gyermekeket befolyásolja és az alperes ellen hangolja őket. A szakvélemény – a többi szakvéleménnyel együtt – állást foglalt az erős felperesi befolyásolásról, az alperessel szembeni ellennevelésről.

[69] A felperes döntően a másodfokú bíróság egyoldalú bizonyítékértékelését sérelmezte: az alperes körülményeit, személyiségjegyeit a másodfokú bíróság nem vette figyelembe és nem értékelte azt sem, hogy a gyermekeket megfelelően ellátta.

[70] Az anyagi jog nem határozza meg, hogy mi minősül lényeges körülményváltozásnak; kizárólag azt írja elő, hogy azoknak a körülményeknek kell lényegesen megváltoznia, amelyeken a szülők megállapodása vagy a bíróság ítélete alapult [Ptk. 4:170. § (1) bekezdés].

[71] A felek az előzményi perben nem tárták fel a gyermekelhelyezésben kötött egyezséget megalapozó körülményeket. A peradatokból azonban megállapítható, hogy gyermekek alacsony életkorúak voltak, a legkisebb gyermek csecsemő volt; mindennapi ellátásukat és gondozásukat a felperes biztosította. A felek a közöttük levő párkapcsolati konfliktusok ellenére a gyermekek elhelyezésében megállapodtak, az alperes alappal bízhatott abban, hogy a szülő-gyermek érzelmi viszony zavartalan lesz.

[72] Tény, hogy az alperes kapcsolattartása a két idősebb gyermekkel a kezdeti nehézségek után megvalósult. A gyermekek lakhatási körülményei, mindennapi ellátása, gondozása körében a körülmények lényegesen nem változtak: a felperes megfelelően ellátta őket, folyamatosan tartotta a kapcsolatot az oktatási intézményekkel, a gyermekek személyiségfejlődéséhez szükséges fizikai és szellemi szükségleteket biztosította. Az alperes körülményei szintén az életviszonyok változásához igazodtak, lakhatásának, jövedelmének változása nem tekinthető a szülői felügyelet szempontjából lényeges körülményváltozásnak. Ami az egyezségkötéshez képest megváltozott, az a felperes nevelési képességére és készségére kiható, a gyermekek kizárólag hozzá való kötődését előtérbe helyező magatartása.

[73] A perben kirendelt szakértő – összhangban az egyéb eljárásokban eljáró szakértőkkel – állást foglalt a felperes éveken keresztül megvalósított elidegenítő, a gyermekeket kisajátító hozzáállásáról, a gyermekeket az alperes ellen súlyosan befolyásoló, a gyermekek személyiségfejlődésére is kiható túlféltő, betegségtudatot kialakító magatartásáról. A felperesnek az alperes gyermekek életéből való kizárására törekvő, a gyermekeket ellene befolyásoló magatartása egyértelműen bizonyított.

[74] A szakértő mindkét szülőnél feltárt negatív személyiségjegyeket és ezekre alapítva foglalt állást a nevelési képességről és készségről. A másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelésénél a szakvélemény szerinti – a felperes átlag alatti, az alperes átlagos nevelési képességű – meghatározásból indult ki, a jogvita eldöntésénél azt vette figyelembe, hogy a szakvélemény alapján a gyermekek befolyásolása, az elidegenítő magatartás, a túlféltő (overprotektív) viselkedés bizonyított, ami a felperes gyermeknevelési képességét tovább csökkentti. Ezzel szemben ilyen, a nevelési képességet csökkentő magatartás az alperesnél nem volt kimutatható. Önmagában tehát az, hogy az alperesnél nem hangsúlyozták a nevelési képesség meghatározásánál értékelendő szülői személyiségjegyeket, nem jelenti a bizonyítékok egyoldalú mérlegelését.

[75] A másodfokú bíróság a peradatok együttes és külön-külön való értékelésével helytállóan mérlegelte, hogy a nevelési képességet és készséget jelentősen csökkentő magatartás az egyezség megkötéséhez képest a körülmények lényeges változásának minősül.

[76] A körülmények lényeges módosulása is csak akkor eredményezheti a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását, ha az a gyermek érdekében áll. A gyermek alapvető érdeke az őt szeretettel körülvevő személyek között, kiegyensúlyozott és stabil környezetben megvalósuló harmonikus személyiségfejlődésének hosszú távú biztosítása. A harmonikus személyiségfejlődés elengedhetetlen eleme a különélő szülővel való szoros érzelmi viszony fennmaradása. A gyermek érdekében áll tehát az a szülői magatartás, amely arra törekszik, hogy a másik szülőt a gyermek életéből kizárja. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a különélő szülő és a gyermek közötti érzelmi kapcsolat leépítése nem csak a kapcsolattartás, a közvetlen és személyes együttlét akadályoztatásával valósulhat meg, hanem ilyen magatartásnak minősül a gyermek másik szülő elleni nevelése, a gyermekben a másik szülővel szembeni ellenérzés kialakítása.

[77] A kirendelt szakértő kétséget kizáróan állást foglalt abban, hogy a felperes L.-t az alperessel szemben befolyásolja, a szülő-gyermek érzelmi kapcsolatot rombolja. Helyesen

állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a körülményváltozás – a felperes nevelési képességének változása – a gyermek érdekére is kihatott.

[78] A kapcsolattartás a különélő szülő legfontosabb jogosítványa, a gyermek szempontjából pedig törvényben meghatározott alapjog, ami biztosítja a család felbomlása után a különélő szülője iránti érzelmi viszonyának változatlan fennmaradását. Tény, hogy a felperes N.nél a kapcsolattartást nem biztosította és mindent elkövetett annak érdekében, hogy a gyermek és az alperes között kialakuló érzelmi viszonyt megakadályozza. A peradatok alapján súlytalan a gyermek veszélyeztetettségére, a kapcsolattartás megtagadása indokaként a gyermeket féltő, óvó magatartásra való hivatkozás. A másodfokú bíróság helytállóan értékelte súlyozottan azt, hogy a gyermek alapjogának a gondozó szülő általi folyamatos ellehetetlenítése, tudatos semmibe vétele a gyermek érdekét súlyosan sértő magatartás. A szülők közötti érzelmi kapcsolat megszűnése nem eredményezheti, hogy a gyermek a különélő szülőjétől elszakadjon, a vele korábban fennálló érzelmi kötődése megszűnjön. A gyermek érdekének értékelésénél ezért figyelembe kell venni a gyermeket a másik szülővel való érintkezéstől indokolatlanul elzáró és ellene hangoló szülői magatartást. Nem fogadható el a másik szülőtől való elidegenítés, illetve a kapcsolattartás akadályozása, az ilyen bizonyított magatartást a szülő nevelési képességénél a gyermek hosszútávú érdekének vizsgálatakor a mérlegelés körében értékelni kell (Kúria Pfv.II.21.129/2016/7.). A másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlattal összhangban értékelte a kapcsolattartások akadályoztatását a gyermek érdekét sértő magatartásként.

[79] A kapcsolattartást akadályozó szülői magatartás értékelésénél nincs helye automatizmusnak, azaz annak tényként való megállapítása önmagában még nem eredményezi a szülői felügyelet gyakorlásának a megváltoztatását. Az egyéb más körülménytől is függhet, pl. a gyermek életkorától, a különélő szülővel való kapcsolat akadályozásának időtartamától, annak okaitól. Mindig az adott ügy konkrét peradatainak értékelésére tartozik, hogy megállapítható-e a gyermek érdekének olyan súlyos sérelme, ami a szülői felügyelet gyakorlása megváltoztatásának jogkövetkezményét eredményezi. Ebből következően a hivatkozott eseti döntés a jelen ügyre analógiaként nem alkalmazható.

[80] Tévesen hivatkozik az alperes a jogerős ítélet szankció jellegére. A hivatkozott eseti döntés más tényálláson alapul. A másodfokú bíróság jelen ügyben a körülmények lényeges változásánál a kapcsolattartás akadályozását csak egy körülményként értékelte, a döntő hangsúlyt a felperesnek a gyermekeket elidegenítő, az alperest minden eszközzel lejárató magatartására helyezte.

[81] A szülői felügyelet gyakorlásáról való döntésnél a bíróságnak fel kell tárnia a szülők objektív körülményeit és szubjektív nevelési készségüket, érzelmi kapcsolatukat, együttműködési képességüket, a gyermek hozzájuk, illetve a testvérek egymáshoz való kötődését.

[82] Az objektív körülmények körében a gyermek lakhatásának, mindennapi életfeltételeinek biztosítása alapvető jelentőségű. A perbeli esetben a gyermekek lakhatása biztosított, a jelenlegi ingatlan ugyan kis alapterületű, de átmenetileg – egy nagyobb ingatlanba költözésig – megfelelő. A Kúria elfogadta a másodfokú bíróság indokolását: az

alperes nyilvánvalóan akkor tesz konkrét lépéseket a lakhatási helyzet megoldására, ha a gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására a bíróság feljogosítja.

[83] A jogvita elbírálásnál közömbös az alperes párkapcsolatának jogi minősítése. A gyermekek az alperes partnerét ismerik, elfogadják, a szakvélemény szerint nevelési képessége megfelelő, vele szemben nem áll fenn kizáró ok. A pszichológus által ajánlott terápián való részvételnek a szülői felügyelet gyakorlása szempontjából nincs jelentősége.

[84] Nem vitatható, hogy a gyermekek a felperes háztartásában megfelelően nevelkednek, a személyiségfejlődésüknek azonban csak egy része az iskolai teljesítmény és a megfelelő fizikai ellátás. A gondozás folyamatos és jó színvonalú biztosítása, a tanulmányi eredmények, az iskolai szocializáció nem garantálják a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, ahhoz a kiegyensúlyozott érzelmi élet is szükséges.

[85] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság tett-e iratellenes megállapítást és okszerűen mérlegelte-e a rendelkezésére álló bizonyítékokat. A bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondó megállapításokat tartalmaz. Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálni kért határozattól eltérő következtetésre lehet jutni.

[86] A másodfokú bíróság a peradatok külön-külön és együttes, a gyermekek valós érdekének értékelésével helyesen, a Ptk. 4:167. § (2) bekezdésében előírt szempontrendszernek megfelelően, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak maradéktalan betartásával vonta le a szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó jogkövetkeztetését.

[87] A másodfokú bíróság a döntését részletesen megindokolta, felülmérlegelésének kellő indokát adta. Önmagában az, hogy a felperes a jogerős ítélet bizonyíték értékelését sérelmezte, nem jelenti az indokolás törvényi kötelezettségének megsértését.

[88] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[89] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre.

[90] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, a felülvizsgálati eljárásban megtérítést igénylő költsége nem merült fel, ezért a Kúria mellőzte a felperes költségben való marasztalását.

[91] A felperes pervesztességére tekintettel a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése és 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2022. február 15.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő